

TÓTH SZERGEJ (1955–2023)

Életének 68. évében, 2023. február 18-án meghalt Tóth Szergej nyelvész, szemiotikus. 1980-ban végzett a József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karán. 1986-tól a Szegedi Tudományegyetem oktatója, 1996–2017 között a Juhász Gyula Pedagógiai Kar Magyar és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék tanszékvezető főiskolai tanára, 2006–2017 között az Alkalmazott Humántudományi Intézet vezetője, egy ideig a kar dékánhelyettese, majd az SZTE BTK Szláv Intézetének tanára. Honlapja szerint: a különböző szociokulturális meghatározottságú csoportok és a társadalmi változások interakciója eredményeként bekövetkezett nyelvi változások, valamint a város szemiotikájának (városi tünettannak) a kutatója volt. Szerkesztője az Aetas történettudományi folyóiratnak, a szegedi Nyelvészeti Füzeteknek, a Nyelvészeti Füzetek Szótársorozatának és az Alkalmazott Nyelvészeti Mesterfüzetek periodikáknak. A 2015–2018 között működő szegedi Jel-Kép-Tér csoport tagjaként szemiotikai könyvsorozat társszerkesztésében, konferenciák szervezésében is részt vett. 2014-ben Kolozsvárott Brassai Sámuel-díjat kapott. 2016-ban a Moszkvai Társadalmi és Pedagógiai Főiskola díszdoktora lett. Szabadidejében rendszeresen fotózott, szemiotikusszemmel örökítette meg a szegedi, budapesti és moszkvai épületeket, tereket, szobrokat, a Balaton-felvidéki tájakat.

Tóth Szergej

A 60. születésnapján interjút készítettem vele (Édes Anyanyelvünk, 2015: 5/13). Arra a kérdésemre, hogy mi vezette a nyelvészethez, ezt válaszolta: „Talán nem is mi, hanem ki. Édesanyám harmadikos koromban jött rá, hogy bár hibátlanul használom a megtanulhatatlan mozgást jelentő igéket vagy a múlt idejű szenvedő melléknévi igeneveket, de fogalmam sincs a képzésükről, használatuk szabályairól. Ezért aztán esténként, de főleg hétfőnként, a tévémentes napokon nekilátott velem »grammatikázni«. Nekem meg megtetszett, hogy erőlködés nélkül kezdek valamit érteni is. De a »mi«-re is van válasz: az irodalom. Ma már el sem tudnám képzelni, nyelvészeti tudásom nélkül mennyire másképpen látnám Zosczenko vagy Bulgakov hőseit, amikor a nekik tulajdonított szövegeket olvasom.”

Én leginkább a magyarországi alkalmazott nyelvészeti tanszékek közötti szakmai és baráti szálak erősítőjeként, a szegedi 2005-ös és 2015-ös „hatalom” interdiszciplináris szemiotikai konferenciák kezdeményezőjeként, valamint a Magyar Szemiotikai Társaság konferenciáinak legendás előadójaként emlékezem rá. Utoljára 2022. október 1-jén találkoztunk a Semiotica Agriensis konferencián, ahol az orosz színházi plakát szemiotikájáról tartott érdekesítő, fényképes dokumentumokkal kísért előadást. Még halála előtt két hónappal telefonon a 2022-ben megjelent Tünettan és identitás (Szemiotikaközeli albumkönyv) című munkájának Nyelvőr-beli ismertetéséről egyeztettünk (az írást a szerzője Szergej halála miatt nem fejezi be), és lelkemre kötötte, hogy nyáron találkozzunk Balatonszemesen, ahol megmutatja a szőlőjét. Sokadszorra halasztottuk el a találkozást, de megígértem neki, hogy elmegyek. Ezt az ígéretemet sem tudom beváltani. Dr. Tóth Szergejt 2023. március 7-én helyezték végső nyugalomra a balatonszemesi temetőben.

Balázs Géza